

ISSN (Print): 2304–5809
ISSN (Online): 2313–2167

Науковий журнал
«МОЛОДИЙ ВЧЕНИЙ»

№ 5 (69) травень 2019 р.

Редакційна колегія журналу

Сільськогосподарські науки

Базалій В.В. – д-р с.-г. наук
Балашова Г.С. – д-р с.-г. наук
Клименко М.О. – д-р с.-г. наук
Коковіхін С.В. – д-р с.-г. наук
Лавриненко Ю.О. – д-р с.-г. наук
Писаренко П.В. – д-р с.-г. наук

Історичні науки

Змерзлий Б.В. – д-р іст. наук

Юридичні науки

Бернацька Н.І. – д-р юрид. наук
Стратонов В.М. – д-р юрид. наук

Політичні науки

Наумкіна С.М. – д-р політ. наук
Яковлев Д.В. – д-р політ. наук

Педагогічні науки

Козяр М.М. – д-р пед. наук
Рідей Н.М. – д-р пед. наук
Федяєва В.Л. – д-р пед. наук
Шерман М.І. – д-р пед. наук
Шипота Г.Є. – канд. пед. наук

Філологічні науки

Шепель Ю.О. – д-р філол. наук

Філософські науки

Лебедева Н.А. – д-р філос. в галузі культурології

Технічні науки

Гриценко Д.С. – канд. техн. наук
Дідур В.А. – д-р техн. наук
Шайко-Шайковський О.Г. – д-р техн. наук

Економічні науки

Іртищева І.О. – д-р екон. наук
Козловський С.В. – д-р екон. наук
Шапошников К.С. – д-р екон. наук

Медичні науки

Нетюхайло Л.Г. – д-р мед. наук
Пекліна Г.П. – д-р мед. наук

Ветеринарні науки

Морозенко Д.В. – д-р вет. наук

Мистецтвознавство

Романенкова Ю.В. – д-р мистецт.

Психологічні науки

Шаванов С.В. – канд. псих. наук

Соціологічні науки

Шапошникова І.В. – д-р соц. наук

Міжнародна наукова рада

Adam Wrobel – Doktor, Associate Professor (Poland)
Arkadiusz Adamczyk – Professor, Dr hab. in Humanities (Poland)
Giorgi Kvinikadze – PhD in Geography, Associate Professor (Georgia)
Inessa Sytnik – Professor, dr hab. in Economics (Poland)
Janusz Wielki – Professor, dr hab. in Economics, Engineer (Poland)
Javad Khamisabadi – Professor, PhD in Industrial management (Iran)
Michal Sojka – Doctor in Engineer (Poland)
Stanislaw Kunikowski – Associate Professor, Dr hab. (Poland)
Wioletta Wojciechowska – Doctor of Medical Sciences (Poland)
Вікторова Інна Анатоліївна – доктор медичних наук (Росія)
Глушченко Олесь Анатоліївна – доктор філологічних наук (Росія)
Дмитрієв Олександр Миколайович – кандидат історичних наук (Росія)
Марусенко Ірина Михайлівна – доктор медичних наук (Росія)
Швецова Вікторія Михайлівна – кандидат філологічних наук (Росія)
Яригіна Ірина Зотовна – доктор економічних наук (Росія)

Повний бібліографічний опис всіх статей журналу представлено у:
Національній бібліотеці України імені В.І. Вернадського,
Науковій електронній бібліотеці Elibrary.ru

Журнал включено до міжнародних каталогів наукових видань і наукометричних баз:
GoogleScholar, CiteFactor, Research Bible, Index Copernicus.

Свідоцтво про державну реєстрацію
друкованого засобу масової інформації – серія КВ № 18987-7777Р від 05.06.2012 р.,
видане Державною реєстраційною службою України.

ЗМІСТ**ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ
НАУКИ**

- Косинська О.А., Шевелєва К.Ю.**
Аналіз режимів охолодження розплаву
при литті у металеву виливницю.....1
- Янчевський І.В., Сарибого Г.В.,
Похилько Б.С., Скопюк М.І., Хижняк Є.Є.**
Аналіз основних типорозмірів та конструкцій
наземних роботизованих комплексів.....7

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

- Міхал Бембенек**
Використання біомаси
у виробництві брикетів і пелетів.....11
- Половинка Э.М., Слободянюк Н.В.**
Динамические испытания
системы топливоподачи
судового среднеоборотного дизеля.....19
- Khodurska Mariana, Shevcheko Yuliia**
Connection between financial condition
of an airline and flight safety.....25

**СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ
НАУКИ**

- Паранюк В.О.**
Екологічна еволюція генотипу культурної рослини
перехідним випромінюванням в її клітині.....30

ВІЙСЬКОВІ НАУКИ

- Бородін С.В., Атаманенко І.О., Мартинов І.В.**
Професійна та психологічна підготовка бійця
як фактор успішності здійснення
влучного пострілу та виконання
службово-бойового завдання в цілому.....41

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

- Лаба О.В.**
Історіографія розвитку
електронного діловодства в Україні.....46
- Пророкова Р.Д.**
Структурно-змістові та лексичні особливості
побудови рекламних слоганів.....51
- Трегуб А.М.**
Специфіка громадянської
сервісно-експертної відеожурналістики.....55

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Попов О.А.**
Нормативно-правові засади соціальної роботи
з місцевими громадами в Польщі.....58

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

- Гаркавенко Н.В., Доскач С.С.**
Екзистенційно-психологічний
аналіз духовності.....62

Зімовіна Т.Є., Мороз Ю.О.

Чому хворіють діти:
які особливості взаємовідносин
у родині можуть сприяти виникненню
захворювань у дітей молодшого
шкільного віку.....66

Макаренко С.С., Партико Н.В.

Особистісні характеристики командирів
як чинник ефективного
військового управління.....71

Шастко І.М.

Науково-теоретичне вивчення проблеми
переживання амбівалентності особистості.....76

Яновська Т.А.

Особливості застосування методів
арт-терапії у роботі з підлітками
в період становлення самосвідомості.....79

МЕДИЧНІ НАУКИ**Шінкарук-Диковицька М.М.,
Ваховський В.В., Алексеєнко Н.С.,
Тепла Т.О.**

Порівняльна характеристика стану
гігієни ротової порожнини при лікуванні
зубощелепних аномалій незнімними
ортодонтичними конструкціями
з та без використання інтердентальних
ангулярних щіточок.....82

ІСТОРИЧНІ НАУКИ**Gubka Olga**

Educational and research unit of scientific
and design school of V.M. Kovtunencko.....85

Пасіцька О.І.

Підприємницька діяльність галицьких жінок
у першій третині ХХ ст.....89

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО**Поп'юк І.О.**

Вплив народних промислів
(ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) на розвиток
сучасного художнього ковальства
на теренах Буковини та Гуцульщини.....94

Семіон В.В.

Народнопісенні витоки хорової поліфонії
Артемія Веделя.....101

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ**Агеєва В.О., Васіна І.В.**

Проблема лінгвокультурологічної
інтерференції у процесі міжкультурної
комунікації та перекладу.....106

Гавриленко В.М., Стасюк І.В.

Специфіка виникнення політкоректних
евфемізмів в англійському середовищі.....110

Мозер М.Є.

Маркетинговий дискурс
в українському бізнесі:
мовлення – комунікація – мотивація.....116

Сіваєва О.С.

Морфологічні особливості
художнього перекладу (на прикладі роману
Е. Ремарка «Три товариші»).....119

Yakushko Kateryna, Petrenko Myroslava

The stages to involve the English
statements in order to discuss
the achievements of agrochemistry.....123

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ**Заїка А.Ю.**

Сучасний стан готовності майбутніх
учителів-філологів до дослідницької діяльності
з учнями старшої школи в загальноосвітніх
навчальних закладах України.....126

Кардаш А.В.

Лінгвістичні основи формування
риторичних умінь старшокласників.....130

Кириченко Т.О.

Ефективність викладання іноземної мови
професійного спрямування при співпраці
викладачів іноземної мови
з викладачами економічних дисциплін.....134

Кривенко І.П., Криштопа А.О., Андрійчук М.Д.

Технологія формування у майбутніх лікарів
інформатичної компетентності у процесі
навчання медичної інформатики:
сучасний стан та перспективи.....138

Малежик Ю.М., Балах Д.І.

Використання можливостей кольору під час
практики з пленерного живопису у майбутніх
учителів образотворчого мистецтва.....143

Марков Д.Ф.

Умови розвитку художньо-творчого потенціалу
майбутнього вчителя трудового навчання.....147

Марков Д.Ф.

Графічний компонент як один із основних
елементів професійної підготовки
майбутнього вчителя технологій.....151

Новик І.М., Левонюк А.В.

Формування позитивної мотивації
до навчання у молодших школярів
засобами ігрових прийомів.....156

Рябокін А.О.

Римо-ірландська вчена традиція
в діяльності учнів і послідовників
Алкуїна Йоркського: Рабан Мавр.....160

Хищенко О.О.

Педагогічні аспекти підготовки
майбутнього вчителя трудового навчання
до проектно-технологічної діяльності.....164

Царук В.П.

Формування професійної компетентності
майбутнього вчителя фізичної культури
в умовах педагогічної практики.....170

Цюняк О.П.

Філософське осмислення поняття
«інноваційна діяльність».....175

Штохман Л.М.

Деякі аспекти викладання
ділової іноземної мови.....179

ЮРИДИЧНІ НАУКИ**Врещ Ю.О., Радченко О.А.**

Запобігання та протидії корупції в органах
Державної фіскальної служби України:
реалії та перспективи.....183

Грига В.В.

Штучний інтелект як потерпілий від злочину.....188

Занкевич Н.В.

Розхитаний захист прав людини
та основоположних свобод
в Європейському Союзі.....193

Іванов Ю.А.

Становлення нормативно-правового
забезпечення захисту критичної інфраструктури
у кредитно-банківській сфері.....198

Лаврович Д.С.

Оціночні поняття
в кримінальному праві України.....203

Полехіна М.А., Остапов А.Н.

Деякі проблеми правового регулювання
охорони водосховищ на території України
(на прикладі Печенізького водосховища).....207

Сердечна А.Ю.

Передумови затримання особи за підозрою
у вчиненні кримінального правопорушення.....210

Соха С.С., Павлов Р.В.

Стаття N Конституції
«Право на володіння зброєю».....215

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ**Дорош О.А., Сальникова Т.В.**

Бюджет держави як інструмент реалізації
соціально-економічних програм.....219

Іващенко А.В., Молоченко В.В.

Розробка процесів управління логістикою
у туристичній галузі.....223

Іващенко А.В., Молоченко В.В.

Політика вдосконалення рівня управління
іміджблдингом туристичного підприємства.....226

Іващенко А.В., Молоченко В.В., Волошина О.В.

Розвиток музейного потенціалу
туристичної діяльності.....230

Овчаренко Т.С., Казбекова К.Д.

Запровадження системи формування
та реалізації проектів на вітчизняних
підприємствах фармацевтичної галузі.....234

Тимкова В.А., Савіна С.С.

Вдосконалення маркетингових інструментів
для розробки концепції сталого розвитку
туристичних підприємств.....241

Тютюнникова С.В., Романіка Т.К.

Нестійка зайнятість молоді
в умовах панування цифрової економіки.....246

Ходова Я.О.

Комплексна система збутового логістичного
менеджменту на промисловому підприємстві.....251

Штуца В.М.

Роль держави у вирішенні економіко-
екологічних проблем в Україні.....255

CONTENTS

PHYSICAL AND MATHEMATICAL SCIENCES

- Kosynska Olha, Shevelieva Kateryna**
Analysis of cooling regimes
at casting in metal mold.....1
- Yanchevskii Igor, Saryboha Hanna,
Pokhilko Boris, Skopyuk Maxim,
Khizhnyak Evgeny**
Analysis of main standart sizes and structures
of ground-based robotic complexes.....7

ENGINEERING SCIENCES

- Michal Bembenek**
Using biomass in the production
of briquettes and pellets.....11
- Polovinka Edward, Slobodianiuk Nikolay**
Dynamic tests of the fuel supply system
of a course-medium-reverse diesel.....19
- Khodurska Mariana, Shevcheko Yuliia**
Connection between financial condition
of an airline and flight safety.....25

AGRICULTURAL SCIENCES

- Paranyuk Volodymyr**
Environmental evolution of genotype of cultural
plants by transitional radiation in its cell.....30

MILITARY SCIENCES

- Borodin Sergey, Atamanenko Igor,
Martynov Igor**
Professional and psychological training
of the person as a factor of successful
lifestyle implementation and implementation
business-basic task in a total.....41

SOCIAL COMMUNICATIONS

- Laba Oksana**
The historiography of the development
of electronic records management in Ukraine....46
- Prorokova Ruslana**
Structural-content and lexic
characteristics of advertising slogans.....51
- Tregub Angelina**
The specificity of citizen
service-expert video journalism.....55

SOCIOLOGICAL SCIENCES

- Popov Oleksandr**
Legal framework for social work
with local communities in Poland.....58

PSYCHOLOGICAL SCIENCES

- Garkavenko Nina, Doskach Svitlana**
Existential-psychological analysis of spirituality..62

- Zimovina Tetiana, Moroz Juliana**
Why are children sick: what the features
of family relationships may affect the occurrence
of diseases of primary school age children.....66
- Makarenko Stephaniya, Partyko Neonila**
Personality characteristics of commanders
as a factor of the efficient military management.71
- Shastko Iryna**
Scientifically theoretical study
of problem of experiencing
of ambivalentnosti of personality.....76
- Yanovskaya Tamara**
Features of application of methods
of art-therapy at work with ladies
in the period of submission of self-identity.....79

MEDICAL SCIENCES

- Shinkaruk-Dykovytska Mariya,
Vakhovskyi Vitalii, Alekseenko Natalia,
Tepla Tamara**
Comparative characteristic state of hygiene oral
cavity at treatment dentomaxillaris anomalies with
non-removable orthodontic appliances with and
without using interdental angular brushes.....82

HISTORICAL SCIENCES

- Gubka Olga**
Educational and research unit of scientific
and design school of V.M. Kovtunenکو.....85
- Pasitska Oksana**
Business activities of Galician women
in the first third of the twentieth century.....89

HISTORY OF ART

- Popiuk Illya**
Influence of folk crafts (XX – early XXI)
on the development of modern artistic
blacksmithing in the territories
of Bukovyna and Hutsulshchyna.....94
- Semion Viktoriia**
The folk song roots of Artemy Vedel's
choir polyphony.....101

PHILOLOGICAL SCIENCES

- Ahieieva Viktoria, Vasina Iryna**
The problem of linguocultural interference
in the process of intercultural
communication and translation.....106
- Havrylenko Valeriia, Stasiuk Iryna**
Peculiarities of politically correct euphemisms'
emergence in English-speaking medium.....110
- Moser Maiia**
Marketing discourse in ukrainian business:
language – communication – motivation.....116
- Sivaeva Olga**
Morphological features of the art translation
(by the example of roman
E. Remarks "Three Comrades").....119

Yakushko Kateryna, Petrenko Myroslava

The stages to involve the English statements in order to discuss the achievements of agrochemistry.....123

PEDAGOGICAL SCIENCES**Zaika Anna**

The current state of preparedness of future teachers-philologists for research activity with students of senior school in general educational institutions of Ukraine.....126

Kardash Larysa

Linguistic fundamentals for the formation of rhetorical skills of senior pupils.....130

Kyrychenko Tetiana

The effectiveness of the English language (foreign language for professional purpose) teaching while cooperation of foreign language teacher and the teachers of economy.....134

Kryvenko Inna, Kryshchyna Albina,**Andriychuk Maria**

Technology of formation in future physicians digital competence duaring medical informatics training: the modern state and prospects 138

Malezhyk Yuliia, Balakh Daryna

The use of colour opportunities during the open-air painting practice by future fine arts teachers.....143

Markov Denis

Conditions of development of artistic and creative potential of the future teacher of labor education.....147

Markov Denis

Graphic component as one of the main elements of the training of the future technology teacher.....151

Novyk Iryna, Levoniuk Alina

Formation of positive learning motivation in primary school by using game technigues.....156

Ryabokin Alina

Rimo-Ireland teacher tradition in the activities of urgan and socialist Alkoin Yorksky: Raban Mavr.....160

Khyschenko Oleh

Pedagogical aspects for preparing the future teacher of labor education to project-technological activity.....164

Tsaruk Victoria

Formation of professional competency of the future teacher of physical culture in pedagogical practice conditions.....170

Tsiuniak Oksana

Philosophical measurement of the concept «innovative activity».....175

Shtokhman Liliia

Some aspects of teaching business foreign language.....179

LAW SCIENCES**Vretch Julia, Radchenko Alexandra**

Prevention and counteraction corruption in the State Fiscal Services of Ukraine: realities and prospects.....183

Hryha Volodymyr

Artificial intelligence as victim of crime.....188

Zankevych Nazar

The protection of human rights and fundamental freedoms in the European Union is shattered.....193

Ivanov Yuriy

Formation of regulatory support for the protection of critical infrastructure in the credit and banking sphere.....198

Lavrovych Denys

Evaluated terms in Ukrainian criminal law.....203

Polekhina Mariya, Ostapov Artem

Some problems of legal regulation of water protection operations in the territory of Ukraine (in the application of the Pechenizke Reservoir)..207

Seredchnaya Alina

Precautions for personal denomination in the creation of criminal justice.....210

Sokha Semen, Pavlov Ruslan

Article N of the Constitution "The right to possession of arms".....215

ECONOMIC SCIENCES**Dorosh Olena, Salnykova Tetiana**

Budget of the state as an instrument for implementation of social-economic programs.....219

Ivashchenko Anna, Molochenko Victoria

Developing processes of logistics management in the tourism industry.....223

Ivashchenko Anna, Molochenko Victoria

Policy of improving the level of management of image tourism holding company.....226

Ivashchenko Anna, Molochenko Victoria,**Voloshina Oksana**

Development of museum potential of tourism activity.....230

Ovcharenko Tetiana, Kazbekova Karyna

Implementation of the formulation and project realization system for domestic enterprises of the pharmaceutical industry.....234

Timkova Valentina, Savina Svetlana

Development of marketing activities for small tourism enterprises.....241

Tyutyunnikova Svitlana, Romanika Tetiana

Unstable youth employment under conditions of the digital economy domination.....246

Khodova Yana

Complex system of sales logistics management at industrial enterprise.....251

Shtutsa Viktor

The role of the state in resolving of economic and environmental problems in Ukraine.....255

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-5-69-51>

УДК 338.482:216

Іващенко А.В., Молоченко В.В., Волошина О.В.
Вінницький національний аграрний університет

РОЗВИТОК МУЗЕЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Анотація. У статті висвітлено та обговорено загальний сучасний стан соціально-культурного потенціалу України та проаналізовано культурну діяльність у сфері туризму. Проаналізовано структуру туристичного процесу, показані шляхи підвищення якості туристичної діяльності. Соціально-культурні передумови генезису та еволюції туризму як інтегрованого явища соціальної реальності формувалися в епоху індустріального суспільства. Історія подорожей і туризму має глибоке коріння і має пряме відношення до людської цивілізації. Разом з економічною природою, соціокультурна сутність туризму проявляється більш чітко: туризм є однією з найбільш функціональних сфер культури, елемента і засобу культури, фактора, що впливає на культуру. Для того, щоб повністю користуватися попитом у всьому світі, культурі потрібна підтримка з боку туризму.

Ключові слова: туризм, соціокультурний потенціал, туристична діяльність, методи, розвиток туризму.

Ivashchenko Anna, Molochenko Victoria, Voloshina Oksana
Vinnytsia National Agrarian University

DEVELOPMENT OF MUSEUM POTENTIAL OF TOURISM ACTIVITY

Summary. The article outlines and discusses the general current state of socio-cultural potential in Ukraine and analyzes cultural activities in the tourism. The structure of the tourism process is analyzed, and the ways to improving the quality in tourism activity are shown. Socio-cultural preconditions of the genesis and evolution the tourism as an integrated phenomenon of social reality formed in the era of industrial society. The history of travel and tourism has deep roots and has a direct relation to human civilization. About tourists it is accepted to speak in a tone of cultural and moral superiority. As a structuring basis, culture can modernize the old and generate new forms. One of these new cultural forms was tourism - a popular kind of travel, social practice, a dynamic lifestyle, a form of consumption, a part of the economy, a worldview, a means of knowledge, an inculturation method. At first, tourism was a local social practice that was used by a limited social community. However, since the second half of the twentieth century, tourism, which has reached global scale and has attracted global human resources for production and consumption, has become a tangent to many aspects of public life, greatly influencing its social aspects. Along with the economic nature, the sociocultural essence of tourism manifests itself more clearly: tourism is one of the more functional spheres in the culture, an element and a means of culture, a factor influencing culture. Culture, in order to be fully in demand throughout the world, needs support from the side of tourism. A tourism for its heyday requires a cultural component. Kvartalnov V. O. said, the partnership between culture and tourism and their cooperation is the command of the time and one of the categorical imperatives in the XXI century.

Keywords: tourism, socio-cultural potential, tourism activity, methods, development of tourism.

Постановка проблеми. Об'єктом пильної уваги наукової спільноти й широкої громадськості дедалі більше стає культура як структуротворчий базис людської діяльності, як простір, що породжує життєві сенси, як основа, що об'єднує, пов'язує людей, і як принцип, що їх роз'єднує й розмежовує. З настанням ХХІ ст. активізувався процес самопізнання культури, звернення до культурних джерел, осягнення смислів і першооснов буття. Відбувається «зрушення епіцентру всього людського буття до полюса культури». Люди намагаються збагнути закони, що визначають динаміку культури, навчитися відкривати їх у повсякденному житті, а то й впливати на їх перебіг.

Як структуротворча основа, культура здатна модернізувати старі й породжувати нові форми. Однією з таких нових культурних форм став туризм – масовий вид подорожей, соціальна практика, динамічний спосіб життя, форма споживання, галузь економіки, світогляд, засіб пізнання, метод інкультурації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поряд з економічною природою більш виразною виявляє себе соціокультурна сутність туризму: туризм усвідомлюється як одна з функціональних сфер культури, елемент і засіб куль-

тури, чинник впливу на культуру. Культурі для того, щоб бути сповна затребуваною у всьому світі, потрібна підтримка і з боку туризму. А туризму для його розквіту необхідна культурна складова.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Спочатку туризм був локальною соціальною практикою, що застосовувалася обмеженою соціальною спільнотою. Однак, починаючи з другої половини ХХ ст., туризм, що сягнув глобальних масштабів і залучив до процесу свого виробництва й споживання глобальні людські ресурси, став дотичним до багатьох сторін громадського життя, значно впливаючи на його соціальні аспекти.

Мета статті. показ загального стану та попереднього розвитку туризму як окремої сфери, характеристика туризму як соціокультурного явища та потенційний розвиток сфери туризму.

Методологічною основою роботи є загальнонаукові наукові методи, такі як: синтез, аналіз, систематизація, деталізація, узагальнення, порівняння, метод хронологічного аналізу тощо. Методика дослідження полягала в аналізі загальної ситуації культурного потенціалу в туристичній діяльності.

Виклад основного матеріалу. Феномен туризму вбирає якісні характеристики сучасного суспільства: мобільність, акцентування пріори-

тетів, віртуалізацію, інформатизацію, глобалізацію. Можна стверджувати, що туризм інтегрує найважливіші процеси трансформації сучасного суспільства й культури. До того ж, він як невід'ємний елемент соціальної системи впливає на буття окремого індивіда, соціальних груп, соціуму й культури в цілому, що дає підстави позначити якісно нові характеристики феномена туризму [1, с. 14]. Таким чином, туристичну діяльність можна розглядати як культурологічну по суті. А отже, управління цією сферою вимагає не тільки знань економічних законів, а й їхнього культурологічного осмислення.

Разом з тим, як свідчить огляд літератури, до феномена туризму як якісної характеристики сучасної цивілізації, що входить у глобалізаційну стадію, практично не застосовувалися культурологічні методи. Водночас «культурологічна складова допомагає не тільки глибше осягнути суспільно-культурні явища, впорядковувати історичний досвід, але й вибудовувати більш-менш чітке бачення майбутнього, окреслювати магістральні шляхи розвитку людства. Саме з таких позицій варто розглядати (й порівнювати) туристичні й культурологічні дослідження на стику основних понятійних, філософських і, звичайно, прикладних елементів» [2].

Жодна з акцій у сфері трансляції соціального й культурного досвіду від покоління до покоління в наші дні не може бути здійснена повноцінно й цілеспрямовано, якщо вона, ця акція, не буде зрозуміла як ланка в ланцюгах процесів, що визначають саме суспільне буття, яким воно стало на початку третього тисячоліття. Саме в цьому аспекті ми маємо намір розглянути перспективи впливу на культуру туристичної сфери, що активно розвивається.

Соціокультурні передумови генезису й еволюції туризму як інтегрованого феномена соціальної реальності сформувалися в епоху індустріального суспільства. Історія подорожей і туризму має глибоке коріння й корелює з основними віхами людської цивілізації. Як зауважує Джафар Джафарі, люди подорожували завжди [3, с. 30]. Однак саме в ХХ ст. туризм, масштаби туристських потоків і вплив туристських переміщень знаково вплинули на динаміку розвитку соціуму. Масовий туризм як соціокультурне явище й галузь економіки став породженням масового суспільства. Зростання доходів населення в розвинених країнах світу стало передумовою скорочення різниці в можливостях людей у сфері споживання благ. Аналізуючи культуру споживання масового суспільства, люди стали пізнавати себе в навколишніх предметах споживання, що свідчить, зокрема, про перебудову пріоритетів механізму ідентифікації в сучасному суспільстві.

Змінилися й ієрархія мотивів діяльності людини. У мотиваційній системі починають домінувати чинники внутрішнього розвитку особистості й міжособистісної взаємодії, міжкультурної комунікації. Зі зміною мотиваційної структури починає формуватися новий тип особистості, орієнтований не на максимізацію матеріального споживання, а на досягнення рівня самоактуалізації, нарощування інтелектуального й творчого потенціалу. Більше того, формування упродовж другої половини ХХ ст. розвиненої індустрії ту-

ризму цікаве, у першу чергу, тим, що туризм сьогодні є основною масовою практикою апропріації художньої культури [6, с. 70].

Варто також звернути увагу на той факт, що найчастіше однією зі складових до програми будь-якої поїздки включаються екскурсії, відвідування музеїв, визначних пам'яток, пам'ятних місць, загалом ознайомлення з тим, що прийнято позначати як «спадщину». Така «культурна програма» може бути додатковою, або ж головною метою подорожі. Саме цей аспект, незважаючи на те, що він часто видається факультативним, можливо, є ключовим для розуміння основ і значення феномена туризму для сучасної культури.

Про туристів прийнято говорити тоном культурної й моральної переваги. Причому цей тон засвоїли навіть самі туристи. Вони скаржаться на «юрби туристів», що заважають їм насолоджуватись визначними пам'ятниками. Причому позицію моральної переваги одних туристів над іншими забезпечує те, що вони, на відміну від «масового туриста», що задовольняється поверховими враженнями й підробленими реліквіями, прилучилися до «справжнього» – унікального й «правильного» туристського досвіду.

Тут варто підкреслити об'єктивність існування процесів мінімізації або, за інших обставин, медіокризації (усереднення) культури в цілому. Явище це в умовах глобалізації й реалізації стратегій залежного розвитку набуває загально-го характеру. Треба насамперед зафіксувати наявність у сучасній культурі вертикальної структури. Цю культурну вертикаль не тільки не слід знищувати в пошуках химерної соціальної однорідності, а навпаки, варто цементувати її фундамент, здійснюючи з цією метою цілком конкретної соціальної дії, зокрема, в галузі туризму.

В умовах загального зниження темпів зростання розвитку індустрії туризму, про що все частіше говорять економісти, можна очікувати, що можливості для успішного існування на ринку не будуть надані всім його учасникам [3]. Деякі з них, а також деякі туристські регіони зможуть забезпечити належні темпи, а більшість учасників ринку просто змушені будуть змінити асортимент пропонованих послуг і практику управління, щоб у змінному середовищі залишитися лідерами. Саме тому на ринку знову злободеною стає ідея повернення до призабутого останнім часом виду – до культурного туризму. Відзначимо, що відбувається це також в умовах зміни настроїв і намірів самих туристів. Демографічні зміни також знаходять відображення в процесі формування нового типу споживачів – іде процес старіння населення, розмір родин зменшується, тоді як рівень доходу на кожну родину неухильно зростає. Таким чином, завдяки змінам у стилі життя й демографічному складі нових туристів формується попит на більш цілеспрямоване й індивідуалізоване проведення відпустки. Формується новий тип туризму, у якому такий вид як культурний туризм починає відігравати більш значущу роль.

Культурний туризм як професійна туристична діяльність пов'язаний з виробництвом і реалізацією комплексу послуг на основі культурних ресурсів, надаваних людям, що переміщаються в просторі й часі. Культурні ресурси, які викорис-

товуються при виробництві послуг у сфері культурного туризму, включають таке:

- історичне й сучасне культурне середовище (матеріальні об'єкти культурної спадщини, культурний ландшафт, традиції, стиль і спосіб життя);
- культурні події: заходи, видовища, акції;
- образ території й міфологія місця, що історично сформувалася або перебуває у стані формування;
- інформаційні ресурси;
- освітні ресурси;
- ресурси вільного часу;
- творчий потенціал;
- інфраструктуру (транспорт, розміщення, харчування).

Найбільш репрезентативною формою організації історико-культурного середовища є музефікація. Музейні комплекси, що включають пам'ятники різних типів і жанрів, зокрема і ландшафти й прилеглі території, розглядаються фахівцями як найбільш прийнятні сьогодні організаційні форми культури. Багатий вітчизняний досвід музеєфікації пам'ятників свідчить про те, що коли створена в будинку-пам'ятнику експозиція є штучно побудованим історико-культурним середовищем, то зовнішнє середовище побутування історико-культурного об'єкта в умовах моделювання завжди спрямоване на реконструкцію уявлення про середовищу природу пам'ятника. Синтез експозиції музею й архітектурного об'єкта відтворює просторові, часові й змістові зв'язки, формує місію музею в суспільстві. Між пам'ятником архітектури й експозицією виникають складні взаємини. Вони суперечливі: пам'ятник висуває свої вимоги (насамперед збережність автентичності), а експозиція – свої. Здатність урахувувати ці вимоги – запорука грамотної музеєфікації пам'ятників.

Спостерігається активний процес зміни соціальної ролі музею, перебудови форм і методів роботи, спрямованої на підвищення ефективності взаємодії музею із суспільством [5, с. 212]. Передова музейна практика демонструє серйозний потенціал впливу музеїв на культурну ситуацію: музей намагається поширити свій вплив на межі відведеної йому території, доводячи свою значущість. Серед функцій сучасного музею – функції документування, моделювання дійсності й комунікативної інтерпретації. Серед нових музейних технологій – упровадження в сучасну музейну практику технічних засобів і використання можливостей глобальної мережі Інтернет як засобу подолання інформаційної ізоляції, а також як оптимального засобу актуалізації всіх видів музейної діяльності.

Можна припустити, що роль регіонального музею в локальному культурному просторі може бути набагато вищою, ніж у великих містах, де конкуренція серед установ культури в системі туристської інфраструктури надзвичайно висока, і музей просто «губиться» серед інших музеїв, галерей, виставок. Натомість регіональний музей може стати справжнім центром тяжіння для різних верств суспільства, точною перетину різних співтовариств із різноманітними інтересами.

Що стосується музеїв традиційної моделі, то вона в більшості випадків залишається незмінною, тобто оформилася ще в ХІХ ст., але ідеологія, що складається навколо музею, зазнає зміни. По-перше, це віддзеркалюється в зміні інфраструктури музею. Орієнтація великих музеїв

відкриваються кафе, магазини тощо. По-друге, створюються програми роботи з відвідувачами, спрямовані вже не на навчання, а на задоволення їх запитів. Проводяться соціологічні дослідження з метою з'ясування побажань і переваг публіки. Традиційно відвідувач сприймається музейними працівниками як об'єкт для вдосконалення, але зараз вважається недемократичним нав'язувати йому «елітну» систему цінностей. Та все ж, незважаючи на активні заклики до реформування музею і всієї індустрії спадщини (а вони лунають вже впродовж десятиріч), ці зміни все ще незначні, а відвідуваність, найперше за рахунок туристів, залишається незмінно високою, і це свідчить, що традиційна «елітна» модель культури, як і раніше, розглядається як безумовно цінна.

Аналіз ситуації виділяє два основні блоки проблем. Перший і найбільший – відсутність офіційно сформульованої стратегії розвитку культурного туризму. Ресурси або мало вивчені, або взагалі не виявлені, не оцінені й не систематизовані, маршрути проходять здебільшого декількома «торованими» шляхами або виглядають як набір розрізнених відвідувань різних об'єктів. Багато визначних пам'яток не демонструються туристам. Відсутня інформація про їхній культурний й туристський потенціал. У зв'язку з тим, що не сформовані правове й економічне середовище для стимулювання нині малоприбуткових і високовитратних напрямів внутрішнього туризму, туроператори практично не займаються не тільки розробленням нових маршрутів, але й не виявляють інтересу до в'їзного та внутрішнього туризму загалом. Що стосується інформаційного забезпечення культурного туризму, то воно є вкрай низьким.

На нашу думку: «занадто мало текстів, здатних задовольнити цікавість людини, що вперше поглянула на ту чи іншу річ. Спілкуватися з відвідувачами повинні й самі музейні службовці».

У відносинах музейної й туристської сфер, особливо на регіональному рівні, існують такі проблеми:

- музеї регіонів обмежено беруть участь у туристичній діяльності;

- музеї неспроможні запропонувати високоякісний культурний продукт;

- головні об'єкти музейної інфраструктури або закриті, або перебувають в аварійному стані.

Висновки і пропозиції. Таким чином, спостерігається відсутність механізмів підтримки й координації ініціатив, пов'язаних з розробкою й просуванням новостворюваних культурних продуктів, відсутність сприятливих умов та стимулів для прояву творчої активності суб'єктів туристичної діяльності в галузі культурного туризму та нерозвинутої інфраструктури. Загальна ситуація в музейній сфері ускладнена тим, що головні об'єкти музейної інфраструктури або закриті, або перебувають в аварійному стані, також не сприяють активному входженню музеїв до сфери туристичної діяльності.

Необхідно звернути увагу й на внесок глобального ринку в культуру й підкреслити роль культурної політики у виборі напрямів економічних і культурних змін. Особлива роль тут відводиться культурній політиці у формуванні туристичної індустрії в умовах інтернаціоналізації й глобалізації та нагальної необхідності збереження культурної спадщини.

Список літератури:

1. Новини турбізнесу. *Туризм*. 2018. № 20. С. 14.
2. Туристичні потоки. Державна служба Статистики України. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/tyr/tyr_u/potoki2018_u.htm
3. Туристичні потоки за 9 місяців 2017 року. Державне агентство України з туризму та курортів. URL: <http://www.tourism.gov.ua/ua/news/27509/>
4. Травін В.В. Стратегічне управління. Издательство «Економіка». 2016. № 13. С. 44.
5. Бовикін В.І. Новий менеджмент: (управління підприємством на рівні вищих стандартів; теорія і практика ефективного управління). Издательство «Економіка». 2017. № 30. С. 368.
6. Пурська І.С. Стан та тенденції розвитку маркетингу на вітчизняних підприємствах туристичного бізнесу. Харків. 2016. № 30. С. 196.

References:

1. Novyny turbiznesu (2018). [News of tourist industry]. *Tourism*, no 20, p. 14.
2. Turystychni potoky. Derzhavna sluzhba Statystyky Ukrainy [Travel Streams. State Service of Statistics of Ukraine]. URL: http://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/tyr/tyr_u/potoki2018_u.htm
3. Turystychni potoky za 9 misiatsiv 2017 roku. Derzhavne ahentstvo Ukrainy z turyzmu ta kurortiv [Tourist flows for 9 months of 2017. State Agency of Ukraine for Tourism and Resorts]. URL: <http://www.tourism.gov.ua/ua/news/27509/>
4. Travin V.V. (2016). Stratehichne upravlinnia [Strategic management]. Publishing house "Economics", no 13, p. 44.
5. Bovikin V.I. (2017). Novyi menedzhment: (upravlinnia pidpriemstvom na rivni vyshchikh standartiv; teoriia i praktyka efektyvnoho upravlinnia) [New management: (enterprise management at the level of higher standards, theory and practice of effective management)]. Publishing house "Economics", no 30, p. 368.
6. Purskaya I.S. (2016). Stan ta tendentsii rozvytku marketynhu na vitchyznianskykh pidpriemstvakh turystychnoho biznesu [Status and trends of marketing at domestic enterprises of tourism business]. Kharkiv, no 30, p. 196.

НОТАТКИ

Науковий журнал
«Молодий вчений»

№ 5 (69) травень 2019 р.

Щомісячне видання

Коректор: В. Бабич
Дизайн: А. Юдашкіна
Комп'ютерна верстка: В. Удовиченко

Контактна інформація редакції журналу.
Поштова адреса: 73021 Україна, м. Херсон,
а/с 20, Редакція журналу «Молодий вчений»

Телефон: +38 (0552) 399 530
Email: info@molodyvcheny.in.ua
Сайт: www.molodyvcheny.in.ua

Підписано до друку 31.05.2019 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 31,39. Тираж 100 прим.
Зам. 0519-78.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
Україна, м. Херсон, вул. Паровозна, буд. 46-а
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 6424 від 04.10.2018 р.